

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

 $\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Sibiu, 30 Noemvrie st. v.

E și de sărbătoare, ziua de sfântul Andrei, în care Români din țările supuse coroanei ungare și în deosebi cei de confesiunea greco-orientală își aduc aminte dintre morții lor de cei vrednici de viață.

Viața omenească e scurtă, o clipă treceatoare în statonica vecinie, o părere numai, și întrăți abia în viață ne aflăm în fața morții: o seim aceasta cu toții; nu este și, cias nu este, în care viață să nu ne aducă vestea despre moarte; și cu toate aceste puțini numai, foarte puțini sunt oamenii, cari și simt totodată ce va să dică moartea. Căci prea lungă le este viața cea atât de scurtă celor mai mulți și aproape la tot pasul întâlnim oameni, care nu știu ce să facă cu mulțimea de dile, ce le este dată. Că este scurtă viața, că moartea vine prea în curând, aceasta nu o simte decât acela, care privesc departe în viitor și se simte pornit spre lucruri, care intr-o viață de om nu se pot scoate la capăt. Aceasta, în ziua, când își urdește planul de lucrare, simte cu duioasă resignație, că numai lucrând mai multe generații de-a-rindul, abia târziu după moartea lui, se poate ajunge scopul ce-și pună, și în tot cursul lucrării sale se întrebă nemângăiat, dacă urmașii îl vor înțelege ori nu, dacă vor stăruori ori nu a merge pe calea croită de dinsul, dacă nu cumva un rînd de oameni va părăsi ori poate chiar va strica lucrarea începută de celalalt.

Unul dintre acești puțini oameni a fost Metropolitul Andrei.

Ne cuprinde un fel de amețeala, când ne dăm seamă despre înălțimea, dela care își privia el chemarea în mijlocul poporului seu și despre depărtarea, la care străbatea privirea lui.

Ce erau Români pe timpul, când el s-a ivit în mijlocul lor? O mulțime de oameni săraci trupesc și sufletește, lipsiți de drepturi, lipsiți de pânea de toate țările, lipsiți de ori-și-ce legătură între dînsii, o poprație predestinată par că să peară de anemie economică și morală. Si totuși el îi vedea ajunși la înflorire din propria lor vrednicie, căci el a cunoscut, că are viață lungă acest popor, care atât de mult a știut să rabde, că se va ridica răpede, ca prin minune, îndată-ce porunca timpului va ridica sarcinile strănie, cu care era încărcat. Această credință în trăinicia Românilor, această siguritate despre viitorul lor l-a făcut să intemeeze așădămintă, care abia după cinci-deci, după o sută de ani își vor revîrsa binefacerile asupra societății. Nu pe contemporanii sei, nu pe fiilii acestora, nici chiar pe nepoții, ci pe strănepoții lor voia să-i ajute, căci el vedea până la dînsii, simțea cu o sută de ani mai nainte trebuințele lor și de pe acum voia să le pregătească ajutorul.

Și astfel croite pe timpuri îndelungate sunt toate lucrările lui. El nimic n'a săvîrșit, ci a făcut numai începuturi pentru urmașii sei și urmașii acestora.

De aceea în ziua, când a primit sarcina de episcop, el a rostit vorba cea mare: Omul, când se nasce, începe să moară!

O! puțini sunt oamenii, care au simțit vreo-dată înțelesul acestor cuvinte, și mai puțini încă aceia, pe care duioasa resignație îi-a făcut să le rostească. E o durere fără de margini în aceste cuvinte; ele sunt plângerea omului osândit a trece prin viață. Acela însă, care a simțit această durere, acela, care a fost vreo-dată pătruns de nimicnicia vieții omenesci, acela nu trece fără de veste, ci și încordează toate puterile, ca să lase o urmă adâncă în sufletele celor rămași în viață.

Și a rămas această urmă în sufletele noastre. N-am gândit astăzi precum gândim, n'am simțit precum simțim, n'am văzut ceea ce vom, n'am fi cei ce suntem, dacă n'ar fi trăit timp de douăzeci și cinci de ani Andrei Șaguna în mijlocul nostru. Din an în an tot mai mult simțim, că a trăit în mijlocul nostru un om, care ni-a silnit să gândim ca dînsul, să vom ca dînsul, să vom ceea ce voiesc el, pentru că gândirea lui e luminată, simțirea lui era un rezultat firesc al stărilor noastre și voința lui era îndreptată spre binele nostru adevărat și bine înțeles. Și de aceea Șaguna cresce cu timpul: pentru contemporanii sei este un om, pentru fiili lor un fenomen, pentru nepoții lor o figură legendară, ear strănepoții îl vor socotii între sfinti, căci abia strănepoții vor vedea, că de lumenat a fost ochiul lui și cătă iubire a avut el pentru omenime, abia ei vor putea să strige: Ceea-ce a șis și a voit el odiinoară e adevărat și bine și astăzi.

Și aceasta a și voit-o Șaguna.

Aducându-ne, chiar în ziua, când își începe lucrarea, aminte, că va mură, el ne chiamă să urmăram lucrarea începută de dînsul. Eară când la bătrânețe, ne spune, că abia după moartea lui vom ști pe cine am perdit, el prevede, că să-mențe aruncată de dînsul va prinde rădăcini, răsadul va da în floare și va aduce rod.

Adeseori, strivîți de greutățile, cu care ne luptăm, se ivesc în noi îndoială și ne-ar fi par că preste putință să credem, că va mai putea trăi îndelung poporul nostru cel atât de mult încercat. Să ne aducem atunci aminte, nu de bărbatul politic, nu de archiereul, ci de omul Șaguna, care viață lui întreagă a lucrat din convingerea, că îndelung vom trăi.

Ca tot ceea-ce intră în viață, au și popoarele legile lor firesc: ele nu permit cănd vor alii să le pieră, nici cănd ar fi poate dispuse chiar ele însăși a renunță la existență, ci trebuie să se supună la porunca firii lor, care le ține în viață. Șaguna a înțeles, că mai e încă multă să-mență de viață în noi și ne-a chemat să lucrăm, pentru că viața fililor nostri să fie mai fericită decât a noastră, ear a nepoților nostri mai fericiță decât a părinților lor.

Revistă politică.

Sibiu, 30 Noemvrie st. v.

Ciudate lucruri se mai aud prin dieta Ungariei cu prilegiul desbaterilor asupra bugetului ministerului a latere, Ugron Gábor a provocat susceptibilitatea ministrului baron Orczy prin critica făcută conferirii nobilității și a decoratiunilor. Atunci istoricul (!) Thály Kálmán a avut — curagiul, a da pe față loialitatea adevărată a partidului ce reprezentă mai mult ca or și care altul cercurile curat maghiare. Thály adevărat nu poate cuprinde, cum pot fi Maghiari de aceia, cari poartă ordinul leopoldin, „ce e dedicat memoriei unuiadintre cei mai mari „nimicitori“ ai timpurilor celor mai jalonice ale istoriei noastre“. Și acești domni mai au îndrăsneala de a trage la îndoială loialitatea bunăoară a Românilor din această monarchie, cărora nu le pot dovedi nici umbra unui fapt, ce s-ar putea să se întâmple cu cele săvîrșite de ei.

Să se mai mire apoi domnii din Budapesta de cele ce se petrec prin Croația. Achitarea de curtea cu jurați în unanimitate a redactorului dela „Sloboda“ îl înțelege pe un corespondent inspirat al lui „Pester Lloyd“, să cerce reducerea acestei unanimități la nimică, căci jurații au votat sub terorismul Starcevician așa precum au votat, ear Starcevicieni în Agram sănătățile de păpușă și alți strengări de stradă. Va să dică toată rezerva cea mare, ba chiar temerea guvernului în fața unei desbateri în dietă a cestuii croate sănătățile produse numai de nisice băieți fără minte, de nisice strengări de stradă. Ce autocritică sarcastică involuntară e cuprinsă în expunerea organului oficios și încă „conducător!“ D-l Tisza conjură aproape opoziția, să nici nu atingă măcar afacerile croate, deoarece și „inoportun“; mai mult, d-l ministru de finanțe mărturisesc, că în adevărat prin scoaterea steagului maghiar în localitatea croate s'ar face provocări „inoportune“ — dar că provocări sunt — băieți de stradă! Multe mai pot și „băieți de stradă“ din Croația! Opoziția din dieta Ungariei cu drept cuvânt întreabă, dacă în adevărat se mai poate susține, că partidul național mai reprezentă opinia publică a Croației, și dacă nu mai vîrstos partidul Starcevician săptânește spiritile de dincolo de Drava. Chiar și d-l Tisza altcum admite, că în Croația s'ar mai putea să se schimbe surprindătoare, căci numai astfel se poate explica amenințarea sa, că se va folosi și de mijloacele cele mai drastice, dacă cele constituționale vor fi insuficiente.

Ori și unde te uiți sistemul protectionist prinde rădăcini tot mai adânci. Și când străinătatea aplică sistemul cu deosebire la agricultură, atunci mai cu seamă pe noi, statul *par excellence* agricultor ne atinge. Taxele pe grânele ce se vor importa în Franța lovesc foarte tare în interesele Ungariei și preste tot a monarhiei noastre. E lucru firesc și chiar imperativ, ca guvernul nostru și cel austriac să cugete asupra unui mod de procedere în contra intențiunilor franceze atât de stricăcioase economiei noastre. Drept aceea amândouă guvernele au însărcinat pe delegații lor la conferința comună să discute și asupra atitudinei față cu *taxele franceze pe grâne*. Acuma se comunică în mod ofi-

Insetiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrația: Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumera și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscrise nu se înapoiază.

cios, că delegații au ajuns la o înțelegere deplină, astfel ca amândouă guvernele s'au unit asupra procederii în contra urcării taxelor franceze. De ar avea numai succesul dorit! Lumea politică e cam pesimistă în privirea aceasta.

Comisiunea conferenței africane a statorit basele unei înțelegeri comune cu privire la libertatea navigației pe Congo și Niger. Cestiușa neutralizări nu e încă terminată. Controlul internațional nu va fi aplicat decât asupra Congoului. Cât despre Niger, Englera și Franța se vor însărcina printre declarări, ce va fi alăturată la procesele verbale ale conferenței, prin care manșin libertatea navigației, Englera pe Nigerul de jos și Franța pe Nigerul de sus. Dacă alte puteri vor dobândi teritori nouă în aceste regiuni, ele vor trebui să ieșă o sarcină analogă.

Înțelegerea dintre guvernul francez și Germania este combătută acum chiar de republicani. Astfel „Journal des Débats“, organul lui Leon Say, desprobă astăzi conferența africană, care a fost convocată într-un chip atât mai de neînțeles de Germania în înțelegere cu Franța, cu cât aceasta din urmă a fost până acum singura putere mare ce avea posesiuni în Congo, și pe Nigru nu s'a văzut nici un alt drapel decât cel francez. Spre ce dar s'a mai chemat Europa, ba chiar și America în acele ținuturi?

Libertatea de comerț, adaogă „Journal des Débats“, decretată de conferență pe Congo, însemnează depozidarea Franței în drepturile sale politice și administrative. Sacrificiile în oameni și bani ce Franța a făcut în curs de deuă-deci și cinci ani spre a-și întări poziția sa pe Nigru, nu trebuie cu nici un chip să fie făcute iluzorii prin perderea acestei poziții.

De fapt nu este nimic de obiectat contra politicei coloniale a Germaniei și contra coloniilor sale din Angra Pequena și Camerun; ba încă ocuparea unor asemenea ținuturi libere pe coasta Africei de Vest decât Germania este cu atât mai de dorit, cu cât prin aceasta se nimicesc monopolul de până acum al politicei coloniale engleze. Totuși trebuie mărginită veleitățile coloniale ale cabinetului din Berlin asupra unor asemenea ținuturi libere.

Parlamentul englez a terminat lucrările pentru cari fusese convocat la 20 Octombrie în sesiune extraordinară. Mulțumită transacțiunii ce a avut loc în privința bilului de remaniere al circumscriptiunilor electorale, camera lordilor a votat în sfîrșit în dilele trecute, după cum se știe, în mod irevocabil, extensiunea sufragiului. Terminând această cestiușă, parlamentul nu mai avea nimic de făcut. În ultima ședință s'a dat cetește decretului prin care se promulgă legea asupra extensiunii dreptului de vot precum și decretului prin care proxima ședință s'a amânat pentru ziua de 19 Februarie 1885.

„Partidul liberal a triumfat, dice „l'Indépendance belge“, cele două milioane de alegători cari așteptau să li acorde dreptul de vot sănătățile de stricăcioase economiei noastre. Drept aceea amândouă guvernele au însărcinat pe delegații lor la conferința comună să discute și asupra atitudinei față cu *taxele franceze pe grâne*. Cea dintâi a și adoptat acest *redistribution bill* în a două cetire.

Expozițunea.

Ieri s'a închis expozițunea obiectelor adunate de reuniunea femeilor române din Sibiu spre a fi puse la loterie în folosul scoalei române de fete.

Întreprinderea, la început neînsemnată, a devenit încetul cu încetul un eveniment în viața noastră națională. Nimeni dintre cei ce au vizitat expozițunea fie Român, fie străin, n'a putut să treacă prin ea, fără ca să se fi produs în el un fel de duioșie omenească.

Doamnele din societatea sibiuană, voind a-și crește copile românesce, se unesc între dinsele și înfințează o scoală de fete, la care învită și pe alte conaționale ale lor să-și trimită copile, pentru că astfel să se creeze, ceea ce lipsia mai năște, un centru românesc pentru cultura feimească.

Se înfințează scoala, dar lipsesc mijloacele pentru susținerea ei.

Se întreprinde o loterie pentru crearea mijloacelor, și femeile din Sibiu fac apel la surorile lor, ca să trimită obiecte pentru această loterie.

Expozițunea ne înfățișează răspunsul primit la acest apel.

Au înțeleas femeile române de ce este vorba, a înțeleas România toată, că este un interes național la mijloc.

Acesta e simțemantul ce se deșteaptă în noi din clipa când trecem pragul, ca să întrăm în saloanele d-nei Maria Cosma, președinta reuniunii, unde stau expuse aproape două mii de obiecte adunate pentru loterie din toate unghirile terii, din Maramureș până la Oradea-mare și până în fundul Bănatului.

Este un curent general, care străbate întreaga Românie, o înțelegere acum stabilită pentru realizarea unui sărăcire comune, care străbat prin toate clasele societății române: aceasta e prima impresiune ce ni se produce.

La apelul damelor române din Sibiu au răspuns mai presus de toate țărancele române. Și e peste putință să nu te înduioșezi, lăcrămați se ivesce în ochi, când constați, că peste două treimi din obiectele adunate, sunt dăruite de țărancele noastre drept tot atât de dovezi de iubire pentru noi, societatea cultă, care adeseori uită parca istorul, din care am ieșit. Româna și-a dat cărțință țesută de mâna ei, și-a dat culmea, și-a dat ștergarul, față de masă, cămașă de sărbătoare, pentru că domnișoarele române să fie cresute românesce și să nu să înstrăineze de neamul lor. „Rămâneți, — ni se dice prin fiecare din aceste daruri, — nu ne părăsiți, nu vă înstrăinați de noi, lucrați pentru binele și înflorirea noastă, căci nișări nu veți găsi iubirea, pe care vi-o dăm noi, nișări sprigini, pe care îl găsim la noi, care vă scim carne din carnea noastră, sânge din sângele nostru și suflet din sufletul nostru“.

Meritul de a fi creat o ocasiune pentru manifestarea acestei strânsă legături între deosebitele clase ale poporului român, reuniunea

femeilor poate să-l pună între cele mai de căpetenie ale sale titluri la stima publică.

Ni se desvăluie totodată într-o mică colecție tot ceea-ce femeia română poate să producă și ce ea și produce în oarele ei de tignă.

Abia o parte cu desăvârșire neînsemnată din obiectele adunate sunt lucruri cumpărate de-a gata, restul sunt lucruri făcute cu acul cu suveica mai ales anume pentru această ocasiune, astfel, că ele ne dă măsura desvoltării, la care a ajuns destoinicia și gustul femeii române. Doamnele și domnișoarele române au dat pentru expoziție un mare contingent de fel de fel de cusături, impletituri ori broderii, dintre care foarte multe adevărate produse de artă.

Însă mai presus de toate sunt țesăturile țărănești. Acestea nu sunt produse individuale, ci tipuri atât în ceea-ce privesc gustul în forme și amestec de colori, că și ca executare. Vedem aici, cum se lucrează în Maramureș, cum în Banat, în Munții Apuseni, înspre Beiuș, la Năsăud, pe Târnava, în Hațeg și în Marginile pe la Săliște și Rășinari. Ne aflăm în față unei bogate varietăți și uimirea ne cuprinde, când vedem unitatea de gust, ce străbate cu toate aceste lungul șir de produse variate. Este un popor, care le-a produs, unul și același, care prețuitădinea are aceleași tradiții, același gust, același predispoziții.

Primul loc între aceste produse li se cunosc poate celor două fețe de mese, ce împodobesc cele două culmi lăturașe, la dreapta și la stânga salonului, amândouă produse dinspre Săliște.

De aceeași valoare, ba după părerea mulțor chiar superioare, erau două covoare, unul din Maramureș, iar altul dinspre Sighișoara. Mult admirabil a fost atât ca amestec de colori, că și mai ales ca țesătură un al treilea covor, de pe Câmpie, pare nici se din Frata.

O nesfîrșită varietate de forme și de colori ne prezintă între cărțințele adunate din toate părțile, unele produse mai vechi, chiar înainte de 1848, ceea-ce le dă un interes deosebit. Exemplare admirabile s-au primit mai ales din Munții Apuseni, de pe la Abrud și Buciumi, dela Pian și cel mai admirabil poate dela Apahida, lăngă Cluj.

Cea mai mare bogăție, în sfîrșit, o dau culmile și ștergările de tot felul. Între aceste se disting cele din Hunedoara, de pe la Sighișoara și de pe Târnava mai ales dinspre Criș. Aceste, mai ales până nenălbătă, impun prin severitatea și simplicitatea formelor, iar celelalte prin varietatea lor atât în forme, că și în colori.

Nu putem încheia această scurtă dare de seamă, fără ca să facem o deosebită amintire despre distinsul gust, cu care a fost făcută expunerea obiectelor pe căt de numeroase, pe atât de variate, astfel ca să nu-i scape privitorului nimic din cele ce merită să fie văzute, și cu toate aceste toate să compună un întreg armonios.

I. Slavici.

Cestiunea Croației în dieta Ungară.

Cu ocazia desăvârșirii dela 9 i. c. n. din dieta Ungariei asupra bugetului ministrului croat, Coloman Thály provoacă pe ministrul de finanțe să răspundă dacă e adevărat ceea ce s-a comunicat la „Neue Fr. Presse“ din Viena, că cu prilejul sărbătorii nașterii Maiestății Sale în oarecare oraș din Croația voind să arboreze pe edificiul comunării steagul unguresc ca o dovadă despre comunitatea de stat, aceasta a produs un resens așa de puternic, încât ministrul de finanțe a adresat o ordinație prin care renunță la arboreaza steagului maghiar? Această întrebare a produs o furtună mare. Conte Száray răspundând lui Thály declară, că din nou n'are cunoștință de cele comunicate în „Neue Fr. Pr.“, că nu-i aduce aminte de pomenita ordinație și sfîrșește dicând, că după părerea sa dacă arboreaza steagului maghiar produce resens și de mai consultă și cinciungiu a această provocare decât a o face. La aceste Ugron dice, că guvernul care face mărturisiri așa de lașe, să părăsească domnia.

Reproducem decursul acestei ședințe pentru deslușirile ce ne dă desăvârșirile ei asupra stăriilor de ați dintre Ungaria și Croația. Guvernul maghiar, de ce anume nu știm, dar nu are placere de a executa dorințele sale patrioticice la Croația.

Desbaterea asupra bugetului. Se preluminează cu 91.630 fl. suma pensiunilor ofițerilor ce au servit dela an. 1849 până la 1867.

Iosif Madarász: Nu voi motiva îndelung. Vă place a ști, că noi nu putem vota nici cu această ocasiune pensiunile funcționarilor care au servit dela 1849 până la 1867 în guvernul central, deoarece după convingerea mea aceia au fost și sunt dușmanii patriei. (Aprobări din stânga extremă.)

A vorbit apoi Ignatiu Helfy și contele Szapáry, apoi venind la desbatere bugetul administrației interne a Croației și Slavoniei a luat cuvântul deputatul

Szederkény: Observă că față cu evenimentele mai proaspete din Croația, Ungaria s'a purtat cu atâtă considerație, a dovedit o astfel de pacientă, încât a tăcă și pe viitor ar fi să se sinucide. (Așa este! din stânga extremă.) Vorbitorul provoacă apoi pe guvern să se pronunțe asupra planului exminiterii deputației regnicolare și asupra agendelor ce va avea această deputație de rezolvat.

Articolul XXX: 1868 susține că dacă legea fundamentală a transacției ar fi să se modifice, la aceasta sănătăți factorii care au și adus legile. În dieta croată însă e vorba de o deputație regnicolară care ar avea să modifice art. XXX: 1868. Szederkény dice că cele ce se întâmplă în Croația își au cauza sau în legea din 1868, sau în politica de guvernare a guvernului. Pentru amândouă guvernul e responsabil și înaintea dietei și a istoriei.

Răspundând la această interpelare ministrul president

Tisza: Declară că alegerea comisiunii regnicolare se va face; cu această ocasiune dieta se va pronunța chiar atunci când va avea să aleagă pe membrii unguresci; ori ce schimbare a legii proiectate de această comisiune negreșit că trebuie să fie supusă aprobării dietei; aceasta va avea deci de două ori ocasiune a se pronunța în această cestiune; Tisza susține legea din 1868 și nu știe să fie vorba despre o modificare a acestei legi.

Coloman Thály: Observă că modificarea art. de lege XXX din 1868 e necondiționat de lipsă. Ori cu cătă prevenire să se poarte Ungaria față de Croația, totuși un partid însemnat agitator și opiniunea publică căștișătă de acest partid va afla totdeauna ceva cunoscut de a se arăta nemulțumit chiar de ar fi vorba de povestea lui pului cu mielul. Vindecarea radicală a acestor plângeri se poate face numai prin modificarea art. XXX din 1868.

Vorbitorul continuă:

După aceste, fiindcă e vorba tocmai despre Croato-Slavonia, dă-mi voie onorată casă să-i pun o întrebare ministrului de finanțe, al cărui resort are de a face cu cestiunile Croației. O fac aceasta tocmai dlușii ministrul de finanțe pentru că după datele ca le am amănat tocmai el a dispus în cestiunea de care voiesc să mă ocup. (Să audim!) Din incidentul dilei mai decurând a nașterii Maiestății Sale, conform datinei, autoritățile de dincolo de Drava voind și ele să aranjeze înfrumusețări cu steaguri și iluminări etc., organul oficios al dlușii ministrul de finanțe, directorul financiar din Eszék, a dispus, — și după convingerea mea a lucrat corect, — ca preotindeni pe edificiile r. ung. să se arboreze standardul național maghiar.

În contra acestei ordinații însă, autoritățile unuia dintre orașele din fosta graniță, autoritățile din Gradisca, au protestat răspundând autorităților districtuale și financiare, că în Croato-Slavonia steagul național e cel negru-galben, (Sgomot în stânga extremă) și că legea nu știe nici cării că cu ocazia festivităților locale în Croato-Slavonia pe clădirile oficioase ar trebui să se arboreze standardul comun, întocmai după cum în Ungaria nu arborează steagul croat.

On. casă! Si aci chiar asupra capului nostru fălfăie steagul croat, de asemene și de asupra casei de sus; nu e adevărat deci că aci nu am fi arboreând standardul croat unde e competent.

Autoritatea districtuală a răspuns autorității administrative din Gradisca, că dacă orașul nu arborează și standardul maghiar, acesta se va arbora în ori ce casă pe edificiile financiare, deci orașul să se îngrijească ca să nu se întâmpile turburări. Orașul a răspuns că mai bine nu arborează nici un steag și nici iluminare nu se va face, numai ca să nu vadă și standardul maghiare. După „Neue Fr. Presse“, care cred că e o foaie destul de acreditată, d-l ministrul de finanțe, la care s'a recurat, a întocmat-o la

Foia „Tribunei“.**Jucării și jocuri de copii.**

adunate
de P. Ispirescu,
culegător tipograf.

XVIII. Smeul.

Toamna este timpul cel mai priințios spre a se juca copiii cu smeul, fiindcă toamna se mănușă și vînturile mai adese.

Sunt Smei românesci și Smei turcesci.

Cu smeul se joacă numai băieți.

Smeul românesc se face dintr-o jumătate de coală, dintr-o coală, din două și din patru coale. Mai mici decât dintr-o jumătate de coală se fac pentru copii mici, ca să alege de colo până colo prin curte; mai mari decât din patru coale, se fac de flăcăi, când își aduc amintire de ale copilăriei; și acestia sunt rare.

În formă, smeul este mai mult lung decât lat.

Smeul se face de către înșiși băieți care se joacă cu dinsul. Rareori să se găsească băieți, care să facă smei de vîndare.

Spre a face un smeu, trebuie să alegem mai întâi hârtia, ca să se scie căt de lungi să se croiască spetezele.

Speteze se numesc două linioare tăiate dintr-o șipă ori dintr-o scândură de brad, după mărimea hârtiei.

Cel ce face smeul trebuie să le coplească cu un cuțit, ori cu un briceag, ca să fie căt se poate de netede. Spetezele pentru un smeu dintr-o coală, trebuie să fie late ca de mai puțin de un deget (un centimetru); cele pentru un smeu din două coale, mai late; iar cele pentru un smeu din patru coale, ca de un deget și jumătate (cam doi centimetri). Ele trebuie să fie drepte, oable, pe partea de desupt, adecă pe partea care se lipesc de hârtie; iar pe partea de deasupra cam boltite (bombate).

Spetezele trebuie să fie bine cumpenite din ochi și din cuțit, ca să nu fie una mai grea decât alta; căci smeul nu se va șălbătă bine, ci va sovăi în partea, în care va fi spetezată mai grea.

Prelungă speteze, mai trebuie să le pretească un cap și un birlic. Acestea se fac întocmai ca spetezele, din șipă sau din scândură de brad, dar mai scurte, după trebuință. Capul să fie neted de amândouă părțile; iar nu cu o parte boltită.

La smei cei mai mici se pot lipi amândouă spetezele pe față smeuului; iar la smei mari se lipesc una pe față și alta pe dosul lui. S-ar putea lipi și la smei mari amândouă spetezele pe față, dar atunci trebuie să se scobească spetezele la mijloc în partea unde

se șmpreună, ca să se îmbuțe una cu alta. Atunci însă li se șlăbesce șălbătia, și când se umflă ventul mai tare în smeu, ele se rup în două.

Spetezele mai adese se lipesc cu coca, cu ciriz, și foarte rar cu cleiu.

Ele se lipesc pe coala din care se face smeul în chipul unui: X, adeca una începând dela colțul hârtiei de sus din dreapta, și coborându-se la colțul de jos din stânga; iar altă dela colțul de sus din stânga, până la colțul de jos din dreapta.

Capul se lipesc la partea de sus a smeuului pe dela spate, începând dela un colț până la altul, pe marginea hârtiei (orizontal); birlicul se lipesc tot în dos, începând nișă mai jos de mijlocul spetezelor, adeca de locul unde se încruizează ele, mergând în sus, drept între colțurile de de-asupra ale smeuului și întrând cu virful sub cap.

Copiii, care nu voiesc să le stee smeiilor drept ca luminarea, (când, cum dic ei, sunt înălțați), fac birlicul foarte scurt, și atunci smeuul n'are astemper, ci joacă în toate părțile.

Copiii, care voiesc să le vijie smei mai tare, fac birlicul de sus până jos, iar nu numai până la mijlocul smeuului; și pun două capete, unul sus și unul jos, și de fiecare leagă căte o pîrșitoare sau vîjitoare; adeca pun smeuul două pîrșitori.

Dacă smeuul este mai mare, și copilul do-

resc să fie mai trainic, lipesc o sfără pe marginea hârtiei din care se face smeul, de giur împregiur. Lipitura se face îndoind marginea hârtiei preste sfără. Această îndoitoră, în care este sfără lipită se face la spatele smeuului, eară nu în față, unde e locul lăsat pentru gură.

După ce se lipesc spetezele, birlicul și capul, și după ce se usuca, se aşează pe față smeuului un rotopol, colțuri; căte odată mărgioare și alte flori, care și acestea se lipesc.

Rotocolul, colțurile și celelalte podoabe se fac din hârtie fețe. Sunt unii băieți, care sunt îndemnateci de taine cu foarfecile rotocoalele și colțurile, în chip de flori, așa de frumos, încât își săde bine smeuul cu dinsele.

ordine pe direcțunea financiară, carea persistă prelungă arborarea standardului maghiar, și a ordinat ca nicăi în Croato-Slavonia cu nici o ocasiune sărbătoarească, steagul național maghiar să nu se arboreze, nici chiar pe edificiile eraiale reg. ung. (Sgomot în stânga și stânga extremă.)

Dacă nu ar fi adeverată această întemnare, mie mi-ar pără numai bine, dar' precum am spus, acest fapt s'a comunicat în o foaie lătită în toată lumea, în foia cea mai lătită din monarchia austro-ungară.

Dacă dl ministrul de finanțe a dat întrădevăr ordinațunea respectivă, în acest cas il întreb că dîncolo de Drava cu ce fel de standarde serbează diua nascerii Maiestății Sale; într-adevăr cu steagul negru-galben sau numai cu steagul croat? În acest cas dl ministrul de finanțe procede tomai ca și autoritatea locală din Gradisca declarând, că la festivitățile locale legea nu ordonează arborarea steagului maghiar. Întreb însă, că diua nascerii domitorului încoronat, carele când s'a încoronat ca rege al Ungariei s'a încoronat totodată și ca rege al Croației, e oare sărbătoare locală, ori generală? După părerea mea aceasta e o sărbătoare oficioasă; explicarea amintită n'a avut deci loc și steagul maghiar avea de drept loc.

Fără de a voi să opresc prin această întrebare opiniunea publică, sau să intenționez a provoca conflicte, totuși voind să apăr steagul maghiar, recerc pe dl ministrul de finanțe să-mi aduc amintirea că nu am nice o cunoștință. Nu-mi aduc amintire să fi adresat direcțunii financiare o ordinațune, după cum o spune aceasta dl depu-

Ministrul de finanțe contele Szapáry: Nu sciu ce cauzează această îngrijire. Sunt de părere, că pentru nisice vesti cari apar în vre un dîar, fie acesta căt de însemnat, guvern sau ori-si-care ministru nu poate să iee asupra responsabilitatea. Că aceea scire s'a publicat în numita foaie, sunt convins fiindcă s'a dîs aci, că s'a cuprins, dar' despre aceea eu din partea-mi nu am nice o cunoștință. Nu-mi aduc amintire să fi adresat direcțunii financiare o ordinațune, după cum o spune aceasta dl depu-

Dacă arborarea steagurilor în acel loc până aci nu a fost în us, aş mai dîce ca steagurile acolo preste tot să nu se arboreze ca să nu se facă provocare. (Aprobare din dreapta; sgomot în stânga extremă.) Dacă cumva mi s'a făcut din oare-care parte întrebare în vre un cas, numai în acest fel am putut răspunde și în acest înțeles voi pute răspunde și pe viitor. Despre aceea însă pot asigura pe dl deputat că dacă e vorba despre arborarea de steaguri, nu poate să fie altcum, decât ca pe edificiile de stat prelungă steagul maghiar să se ridice și cel croat, după cum se întemnă aceasta și aci pe edificiile comune. (Aprobări din dreapta; sgomot în stânga și stânga extremă.)

Gavril Ugron: Declarațunea de adi a d-lui ministrul de finanțe, mărturisesc sincer, că nu numai nu m'a îndestulit, ci dincontră m'a amărit. (Aprobări sgomotoase din stânga extremă.)

Aceste podobe pot să și lipsească dela meu.

După-ce s'a uscat toate acestea lipituri, se face gura smeului.

Acesta este meșteugul cel mai mare: Este gura trăgătoare, gură suitoare și gură moale.

Mai întâi se leagă un crămpoi de ată mai lung decât smeul cu amândouă căptăiele de căte un colț de sus ale smeuilui. Legătura apucă și din spetează și din cap, fiindcă la fiecare colț, unde se întâlnesc capul cu speteaza, es puțin mai afară decât marginea hârtiei, din care se face smeul.

La încrușirea spetezelor din mijlocul smeuilui, se face căte o găurice de amândouă părțile lungă speteze; dară așa de mici găurele, încât de abia să poată intra aja. Pe aci se vină căptăiul unui alt crămpoi de sfără, care apucă amândouă spetezele dimpreună cu birlicul, și scoțindu-se în față, se leagă bine. Căptăiul cel lasat să atérne, se împreună cu mijlocul atei legate de amândouă colțurile dela capul smeuilui. Si ținuile cu mâna, în aer, de-asupra smeuilui, formează un fel de linii ale unei piramide, ce ar fi clădită de-asupra smeuilui.

Înainte de a lega atele astfel unite, alături dinsele mâna de hârtie a smeuilui, și o lăsăm către mijlocul lui. La încrușirea spete-

Ungaria nu pentru aceea îi încredințează manuarea întregiei sale puteri guvernului, ca ministrii să nu fie în stare să-i câștige statului vașă. (Aprobări viu din stânga extreimă.) Sămnul reprezentativ al statului maghiar e standardul național unguresc, și guvernul care nu scie câștiga stima standardului naționui în toate părțile terrii, acela nu e vrednic să se șeadă pe banca ministerială. Când vi s'a concrețut d-voastre guvernarea terii, vi s'a dat nu numai avearea terii ci și onoarea ei. A fi în onoare steagul terii, dică gunoaiele inclinate spre revolată ce vor vră, e datorința guvernului și guvernul ce nu e capace de aceasta, ducă-se de pe locul ce-l ocupă și facă loc la altfel de bărbați, cari sunt în stare a apăra onoarea terii.

N-a fost destul până acum a audiat, că sub guvernul d-voastre, a celuia, care vorbesce unguresc în Croația și sparg capul; e destul să suferim ca bisericile și scoalele maghiare din Croația să fie apăsate; e destul să suferim, că cine se plângelă autoritățile croate în limba maghiară nu începea în băgare de seamă plângere, o traduc cu translator în limba croată, și o resping apoi ca neîndreptățită. Aceste sunt însă lucruri mai neînsemnante. Că însă steagul naționui (? Red.) să fie la locul seu, — dică poporul destrăbat ce va voi, — o cere naționa și coroana.

O astfel de hesitate și lașitate cum dovediți d-voastre, numai va ageri acele nisunite, care voesc să rumpă o verigă din coroana sf. Stefan. (Drept! Așa e! din stânga extreimă; sgomot și neliniște mare în dreapta.) Dacă e frântă o bucată din acea verigă de coroană, aceea nu poate mai mult sta pe capul nici unui domitor. Toamă din această cauză și chiar în interesul casei domitorare și a întregității coroanei nu pot dice alt ceva, decât că un guvern, care nu scie câștiga valoarea suveranității naționii, să se depărteze de pre acel loc. (Aprobări îndelungate din stânga extreimă. Mișcare în partea dreapta.) (Va urma.)

Cronica.

A. A. L. L. Principele și principesa de coroană vor veni în 23 I. c. n. la București pentru a rămâne aci până prin 10 Ianuarie.

Numiri. Dl Pavel Moldovan a fost numit învățător definitiv la scoala elementară de stat din Ceca (com. Bihorului); dl Stefan Bakk de cancelist la procuratura r. din Székely-Udvarhely.

Societatea de lectură „Andrei Saguna“. Ședință publică ținută ieri seara de membrii societății a întrunit în sala seminarului „Andrei“ un public numeros, mai numeros decât ca în sala să poată încăpă întreg și foarte mulți dintre cei veniți erau săliți și sta la intrare.

Sau ținut două discursuri, una de dl Virgil Oniș asupra lucrării metropolitului Andrei, iar alta de dl Romul Mirea asupra importanței religiunii; s'a declamat apoi două poesii, una dintre

zelor, adecaș drept în mijlocul smeului, oprim mâna cu atele. Mijlocul atei ce vine dela colțurile de sus, trebuie să ajungă drept la încrucisarea spetezelor. Dacă este mai lungă, ceea-ce prisosesc din ată, rămâne înspre palmă, și multă degete spre a scurta ată, ca să vină drept la mijloc. Apoi, tot pe lungă hârtie, ducem mâna în sus, în capul birlicului; și ată ce vine dela mijlocul smeului, trebuie să ajungă până aproape de marginea de sus a smeului. După-ce am făcut aceasta, toate trei atele le legăm cu un nod slab la semnul unde am ținut cu degetele. Până a nu strînge nodul bine, mai facem o probă, dacă nodul atelor de sus ajunge drept la mijlocul smeului, și dacă ată dela mijloc ajunge până unde voim la capul birlicului de sus, și apoi strîngem nodul bine.

Dacă ată dela mijlocul smeului ajunge tocmai până în capul birlicului de sus, gura smeului nu e bună, căci smeul face capace, adeca se întoarce cu spatele, când este înălțat, și cade jos.

La smeul suitor, această ată trebuie să ajungă până cu aproape două degete de capul birlicului de sus, și la smeul trăgător, până cu aproape trei degete.

Aceste două feluri de guri de smeuri sunt mai căutate de băieții jucători cu smei.

(Va urma.)

snoavele lui Anton Pann și scena de temniță din „Despot-Vodă“; s'a executat, în sfîrșit, trei coruri sub conducerea excelentului nostru profesor de muzică dl G. Dima. Serata a fost reușită, și regretăm, că, de astă dată cel puțin, trebuie să ne mărginim a da aici un resumat din cursul, cu care dl Dr. Ioan Crișan, președintele societății, a deschis ședința:

În numele societății de lectură „Andrei-Saguna“, care și în acest an m'a onorat cu oficiul de conducător, Vă mulțumesc din inimă, că la modestul apel, ce ne-am luat voie a Vi-l face, n'ati pregetat a înfrumuseța festivitatea noastră anuală. Scim, că nu al nostru este meritul a Vă fi întrunit aici în număr atât de frumos, căc suntem consci că de modestia puterilor și a prestărilor noastre. Fără de ce Vă atrăsă și-a isvorul dela persoana, cu a cărei admire a ne aduna: a devenit pentru noi o trebuință din ce în ce tot mai adânc simță. Saguna se numără între acei fericiți bărbați, cari lasă în urmă lor un nume splendid, istoric, un favor, de care numai puțini moritori se impărtășesc. El, în largul seu teren de activitate, și-a câștigat prin diligență și strădanie, prin curata și iubire față cu biserică și poporul seu și în fine prin curatul seu patriotism astfel de merite, de care dacă își vor aduce aminte generațiunile viitoare înainte de toate se vor cinsti pe ele înșile. Saguna se numără între bărbații fericiți. Numele lui cu drag se rostesc. La restarea numelui lui tresor și generațiunea întreagă și toți, vrând-nevrând, își îndrepăti pașii spre locul acela, unde presupun, că se va rosti mai des și în mod mai demn numele dorit.

Societatea noastră este astăzi locul, spre care și-a îndreptat pasul partea cea mai bună a generațiunii la familiul ce o electrică.

În o scurtă ședință ea se va nisa să contribue la stemeșarea dorului ce vă condus. și pentru ca această societate să poată păși nefărădat la rezolvarea problemei sale din astă seara, cu permisiunea D-voastre, declar ședința publică de deschisă.

După terminarea seratei Preacuvioșia Sa Părinte Vicar archiepiscopesc Nicolae Popescu a mulțumit tinerilor societății pentru ostenelelor și i-a îndemnat a stăru pe calea cea-apucat.

*

Corectitatea lucărărilor catastrale (?)

La 9 I. c. n. a ținut la Cluj comisia catastrală a cercului Cluj ședință. Vice-președintele Stefan Bönis constatază că s'a reclamat în contra inducerei a 55.085 parcele. Venitul acestor parcele în suma de 430.192 fl., s'a redus la coregere cu 76.286 fl.

*

Antisemitismul la universitatea din Viena. În ședința dela 9 I. c. n. a comitetului reunii de sprințire a medicinistilor din Viena s-au întemplat frecări între studenții ovrei și cei antisemiti; frecările au trecut în bătăie formală. Motivul acestui incident se dice a fi biruința raportată de studenții ovrei în alegeri. Tumultul acesta a făcut o sensație mare în cercurile universitare. Rectorul universității a ordonat deocamdată suspendarea alegerilor pentru un timp nehotărât.

*

„Atheneul român“ din București. Dumineacă se va face deschiderea solemnă a Atheneului.

Dl Esarcu, președintele acestei asociații, va ține un discurs prin care va arăta progresele făcute de Atheneu până acum și va vorbi despre noua fază în care trebuie să intre.

După aceasta dl Hajdău va ține o conferință asupra raporturilor dintre limba și inteligența poporului român.

*

Literatura română în Italia. În „Napoli Letteraria“ dela 4 Noemvrie se afă o frumoasă traducere a doamnei Clelia Brusesi, intitulată „La Polenta“. D-na Brusesi își dă mare osteneală ca să răspândească literatura noastră în Italia; are deja traduse mai multe scrieri între cari și comedie domnului V. A. Ureche intitulată „Odă la Elisa“, „Închisorile lui Silvio Pellico“ (le Mie prigioni del Pellico) și multe alte bucați de De Amicis; acum face traducțunea mult admirată piesă a d-lui Vasile Alexandri, „Fântâna Blanduziei“.

*

Danie. S'a primit legatu de 1500 lei pe an, făcut Asilului Elena Doamna prin testamentul reșoșului Andrei Borănescu.

*

Scoale superioare de comerț în România. „L'Indép. roumaine“ dice că Dumineacă trecută s'a adunat la scoala de comerț din București mai mulți comercianți și foști elevi diplomiți ai acelei scoale, după invitarea dlui T. Stăfănescu, directorul scoalei, care le-a cedat un proiect de lege lucrat de d-sa pentru înființarea a patru scole superioare de comerț și anume: la București, Iași, Craiova și Galați.

Toți cei de față au aprobat acest proiect, care va fi supus d-lui ministrul al comerțului.

*

Scoale de meserie în București. În întrunirea de Dumineacă 25 Noemvrie, a cooperătorilor constructori, ținută la dl C. Butulescu, președintele societății, s'a decis înființarea scoalei de meserie și constructori adulți. Scopul scoalei e de a învăța a căi și scrie pe unii și a perfecționa pe alții în ramurile lor de meserie prin cursuri și conferințe speciale, care vor începe Joi 29 Noemvrie, la 8 ore seara. Sediul scoalei este 11, strada Clementei.

*

D-șoara Sabiu Brătianu, fiica d-lui prim-ministrul al României, s'a logodit Dumineacă seara, la 25 curent, cu dl C. Cantacuzino, doctor în medicină dela facultatea din Paris și frate cu directorul general al căilor ferate române.

Descoperire archeologică. „Noua Revistă“ dice că într-o carieră de pe deșertă deschisă pe moșia Băiceni, aproape de Tergul-Frumos, s'a găsit mai multe obiecte ce prezintă o mare importanță pentru archeologi, între care oale de lut pentru prăști, statu mici de lut, precum și mai multe obiecte de bronz. După forma lor căt și după terenul în care au fost găsite, aceste obiecte par odată din perioada lacustrilor. Ele au o mare asemănare cu obiectele găsite în stațiunile lacustre din Elveția și din Transilvania. Obiectele fiind astăzi în posesiunea locuitorilor din Băiceni, ar fi nimerit credem, ca ele să fie adunate și aduse la muzeul din Iași.

*

Reprezentări teatrale maghiare. Marți seara la 16 I. c. va da o societate maghiară de diletanți în sala dela „Împăratul Romanilor“ o reprezentare în beneficiul fondului reunirii maghiare din Sibiu. Se va reprezenta comedia populară alui T. Szegedi „A csizmadia mint kisérlet“ — Prețurile locurilor: logea mare 3 fl., cea mică 2 fl. — Un loc de loge 1 fl. — stal. I. 70 cr., — stal. II. 50 cr., — intrare 30 cr. —

Convocare.

P. T. DD. membri ai comitetului central al Reuniunii învățătorilor gr.-or. români din districtul S.-Sebeșului, se convoacă prin aceasta ședința, ce se va ține Joi în 13 Decembrie 1884 st. v. la 11 oare a. m. în localul scoalei române din S.-Sebeș.

Obiectele său:

1. Statorarea materialului, a temelor și cestiunilor, cari sunt a se pertracta în despărțiminte.
2. Executarea unor concluse ale adunării gen. a reunii din a. c.
3. Curentul.

S.-Sebeș în 29 Noemvrie v. 1884.

Z. Mureșan,
v.-președ.

Posta ultimă.

Budapestă, 11 Decembrie n. Ministrul-president a primit în audiță pe deputații sărbi ai Croației și la vorbirea acestora le-a răspuns că el voiesc o soluț

